

9-10-2020

CONTENT OF OLYMPIC EDUCATIONAL PROGRAMS

Dilshodbek Adhamovich Mamadzhonov
Namangan State University trainee teacher

Valikhon Bahodirovich Turayev
Namangan State University trainee teacher

Follow this and additional works at: <https://uzjournals.edu.uz/namdu>

Part of the [Education Commons](#)

Recommended Citation

Mamadzhonov, Dilshodbek Adhamovich and Turayev, Valikhon Bahodirovich (2020) "CONTENT OF OLYMPIC EDUCATIONAL PROGRAMS," *Scientific Bulletin of Namangan State University*. Vol. 2 : Iss. 9 , Article 49.

Available at: <https://uzjournals.edu.uz/namdu/vol2/iss9/49>

This Article is brought to you for free and open access by 2030 Uzbekistan Research Online. It has been accepted for inclusion in Scientific Bulletin of Namangan State University by an authorized editor of 2030 Uzbekistan Research Online. For more information, please contact sh.erkinov@edu.uz.

CONTENT OF OLYMPIC EDUCATIONAL PROGRAMS

Cover Page Footnote

???????

Erratum

???????

ISSN:2181-0427

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС
ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ**

**НАМАНГАН ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ
ИЛМИЙ АХБОРОТНОМАСИ**

**НАУЧНЫЙ ВЕСТНИК НАМАНГАНСКОГО
ГОСУДАРСТВЕННОГО УНИВЕРСИТЕТА**

2020 йил 9 сон

13.00.00

**ПЕДАГОГИКА ФАНЛАРИ
ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ НАУКИ
PEDAGOGICAL SCIENCES**

ОЛИМПИА ТАЪЛИМИ ДАСТУРЛАРИНИНГ МАЗМУНИ

Мамажонов Дилшодбек Адхамович,
Тураев Валихон Баходирович
Наманган давлат университети
стажёр-ўқитувчи

Аннотация. Бугунги кунда инсоният учун умумий ахлоқ ва маънавий қадриятларни тарғиб қилувчи таълим жараёнларидан бири олимпия таълими ҳисобланади. Жаҳон олимпия ҳаракати тараққиётида содир бўлаётган ўзгаришлар олимпия таълими, унинг моҳиятини илмий-педагогик ҳамда ташкилий жиҳатларини янги нуқтайи назардан кўриб чиқишни тақазо этмоқда. Ушбу мақола И-2017-1-14/3 “Ўқувчи ёшлар учун олимпия таълимининг самарали тизимини яратиш” мавзусидаги инновацион лойиҳа доирасида тайёрланган бўлиб, унда олимпия таълими дастурларини ишлаб чиқиш ва амалга ошириш бўйича ҳорижий мамлакатлар, жумладан, Россия тажрибалари таҳлил этилган, олимпия таълими дастурларининг мазмуни ўрганган. Дастурларни ишлаб чиқиш бўйича хулосалар берилган.

Калит сўзлар: олимпия таълими, олимпизм, таълим, кенг қамровли дастурлар, индивидуал дастурлар.

СОДЕРЖАНИЕ ОЛИМПИЙСКИХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ПРОГРАММ

Мамажонов Дилшодбек Адхамович,
Тураев Валихон Баходирович
Наманганский государственный университет
стажер-преподаватель

Аннотация. Сегодня образовательный процесс, который продвигает универсальные моральные и духовные ценности для человечества, является олимпийским образованием. Изменения в развитии Всемирного олимпийского движения требуют нового взгляда на научные, педагогические и организационные аспекты олимпийского образования и его сущность. Эта статья была подготовлена в рамках инновационного проекта И-2017-1-14/3 «Создание эффективной системы олимпийского образования для студенческой молодежи», в рамках которого международные страны разрабатывают и осуществляют олимпийские образовательные программы. В частности, был проанализирован опыт России, изучено содержание олимпийских образовательных программ. Даны выводы по разработке программы.

Ключевые слова: олимпийское образование, олимпизм, образование, комплексные программы, индивидуальные программы.

CONTENT OF OLYMPIC EDUCATIONAL PROGRAMS

Mamadzhonov Dilshodbek Adhamovich

Turayev Valikhon Bahodirovich

Namangan State University

trainee teacher

***Annotation.** Today, the educational process that promotes universal moral and spiritual values for humanity is an Olympic education. Changes in the development of the World Olympic Movement require a new look at the scientific, pedagogical and organizational aspects of Olympic education and its essence. This article was prepared as part of the innovative project I-2017-1-14/3 "Creating an effective system of Olympic education for students," in which international countries develop and implement Olympic educational programs. In particular, the experience of Russia was analyzed, the content of Olympic educational programs was studied. Conclusions on the development of the program are given.*

***Keywords:** olympic education, olympism, education, comprehensive programs, individual programs*

Мамлакатимиз қудратини белгилайдиган энг асосий омиллардан бири бу юксак маънавиятли, жисмонан ва руҳан соғлом, ҳар томонлама баркамол авлодни тарбиялаш масаласидир.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.М.Мирзиёев таъкидлаганларидек, "Ёшларимизнинг мустақил фикрлайдиган, юксак интеллектуал ва маънавий салоҳиятга эга бўлиб, дунё миқёсида ўз тенгдошларига ҳеч қайси соҳада бўш келмайдиган инсонлар бўлиб камол топиши учун давлатимиз ва жамиятимизнинг бор куч ва имкониятларини сафарбар этамиз".

Бу борада таълим – ўқувчи ва талабаларга билим бериш, уларни тарбиялаш, ривожлантириш, кўникма ва малакалар ҳосил қилиш, ёшларни ҳаётга ва меҳнатга тайёрлашнинг асосий воситасидир.

Ҳозирги кунда ёшлар таълими катта ўзгаришларни бошидан кечириб, таълимда янги йўналишлар пайдо бўлмоқда. Ушбу йўналишлардан бири бу олимпия таълимидир.

Кўплаб мамлакатларда аҳолининг турли гуруҳлари учун олимпия таълими дастурлари ишлаб чиқилиб, амалга оширилмоқда. Олимпия таълимига бўлган бундай эътибор марказида иккита шарт мавжуд:

- олимпия таълимининг юқори даражаси олимпия спорт турларига бўлган муносабатнинг энг муҳим омили ҳисобланади;
- кўплаб педагогик ва социологик тадқиқотларга кўра, спортчилар ва замонавий спортнинг бошқа субъектлари олимпия ҳаракатининг тарихи, мақсадлари, вазифалари ва қадриятлари тўғрисида чуқур билимга эга эмаслар, бу уларнинг спортда ушбу қадриятларга йўналтирилишига тўсқинлик қилади [26].

Кўплаб мамлакатларда олимпия таълимини ташкил этишда асосий эътибор мактаб ўқувчилари ва талабаларга қаратилган. Мактабгача ёшдаги болалар учун ҳам ушбу педагогик фаолиятнинг дастурлари ишлаб чиқилмоқда. Юқори даражадаги

спортчилар учун ҳам олимпия таълимининг муҳимлиги кўплаб тадқиқотчилар томонидан эътироф этилмоқда.

Ҳорижий мутахассислар томонидан ишлаб чиқилган олимпия таълимининг дастурлари, шакллари ва усулларини икки гуруҳга бўлиш мумкин:

- индивидуал дастурлар, шакллар, усуллар, олимпия таълими педагогик технологиялари;

- ушбу педагогик фаолиятнинг кенг қамровли дастурлари [26].

Олимпия таълимининг индивидуал дастурлари.

Олимпия таълимида энг кенг тарқалган ва тез-тез ишлатиб туриладиган тарғибот усуллари: суҳбатлар, маърузалар, китобларни муҳокама қилиш, филмлар ва видеолар, шунингдек олимпия мавзуларига оид адабиётлардир.

Мактабларда, университетларда ва бошқа ўқув юртларида ўқув жараёни давомида, биринчи навбатда жисмоний тарбия ва спорт соҳасига бевосита алоқадор бўлган академик фанлар доирасида олимпия таълими бўйича ахборот ва тушунтириш ишларининг турли шаклларида фойдаланиш тавсия этилади.

Ушбу мақсадлар учун махсус ташкил этилган “Олимпия дарслари”, “Олимпия билимлари асослари”, “Олимпия машғулоти”, “Олимпия соатлари” ва бошқалар кенг тарқалган.

Шунга мувофиқ, олимпия таълимини ташкил этишда, олимпизм ғояларини тушунтириш ва тарғиб қилишда энг муҳим рол жисмоний тарбия ўқитувчилари ва мураббийларига юклатилган. Аммо ҳозирги пайтда олимпия таълимида иштирок этиш зарурати шифокорлар, оммавий ахборот воситалари ходимлари ва бошқалар зиммасига ҳам юклатилмоқда.

Олимпизм ғояларини тушунтириш ва тарғиб қилиш бўйича ишларнинг самарадорлигини ошириш учун уни нафақат жисмоний тарбия дарсларида, жисмоний тарбия машғулотида, балки бошқа ўқув фанларидаги дарсларда, айниқса гуманитар фанлар доирасида ҳам ўтказиш таклиф этилади (масалан, тарих, адабиёт, тасвирий санъат, жаҳон санъат маданияти, этика, эстетика, география, социология дарсларида).

Олимпия таълимига фанлараро ёндошишнинг зарурлиги Ҳ.А.Самаранчининг 1979 йилда Москва авиация маъмуриятининг 18-сессиясидаги “Жамиятнинг турли соҳаларидаги Олимпизм” номли маърузасида эътиборини жалб қилди. Унинг фикрича, нафақат жисмоний тарбия ўқитувчилари, балки география, математика, физика ва бошқа таълим фанлари ўқитувчилари ҳам талабалар билан “суҳбатга киришга” тайёр бўлишлари, “спорт руҳи” ва “айниқса Олимпия ахлоқига мос келадиган хулқ-атвори” тушунтиришлари ва тарғиб қила олишлари керак [10].

Жумладан, “Сочи 2014” ташкилий қўмитаси Таълим бўлимининг услубий материалларида барча ўқув фанларини мактаб ўқувчиларининг Олимпия ва Паралимпия таълими тизимига киритиш зарурлигини кўрсатади. Ушбу ёндашувнинг асосий мақсади, бир томондан, ўқувчиларни олимпия ҳаракати тўғрисида хабардорлик даражасини ошириш учун ўқув фанларидан фойдаланиш, бошқа томондан эса уларнинг илмий фанларга бўлган қизиқишини ошириш ҳисобланади [21].

Соҳа мутахассислари томонидан таълим муассасаларида олимпия ва паралимпия таълими бўйича ўқув-услубий мажмуаларни (ЎУМ) ишлаб чиқишга асосланган фанлараро ёндашувни амалда татбиқ этиш борасида ҳам салмоқли ишлар қилинди.

2011-2012 йилларда Россия Федерацияси Таълим ва фан вазирлигининг гранти асосида В.И.Столяров бошчилигидаги бир гуруҳ тадқиқотчилар “Олимпия ва Паралимпия таълимининг яхлит тизимига асосланган болаларни ижтимоийлаштириш моделини ишлаб чиқиш ва синовдан ўтказиш” лойиҳасини ишлаб чиқдилар.

Лойиҳани амалга ошириш жараёнида олимпия ва паралимпия мавзулари бўйича талабаларнинг дарсдан ташқари машғулотлари учун ўқув материаллари ишлаб чиқилиб, амалиётга жорий қилинди, бу эса Олимпия ва паралимпия таълимида шакллар ва усуллардан кенг фойдаланишни таъминлади. Бунда ЎУМлар маълум бир фан учун бошланғич, асосий ёки тўлиқ, ўрта маълумот даражасида ишлаб чиқилган.

Сўнги йилларда олимпия машғулотларини масофавий, ахборот технологиялари асосида ташкил этиш, олимпия таълими бўйича видеоконференциялар ўтказиш Олимпия таълимини ташкил қилишнинг истиқболли шакли ҳисобланади [12, 13, 14, 16, 20, 9].

“Сочи 2014” Олимпия таълим дастури бир қатор маълумотларни, шу жумладан мултимедия, компютер ва интернетдан фойдаланишга асосланган олимпия таълими технологияларини тақдим этади:

“Олимпия энциклопедияси” CD;

Олимпия мавзуларидаги видеоконференциялар;

телевизион ва радиоешиттиришлардаги тематик дастурлар;

Олимпедиа (танланган ва ўрнатилган олимпия билимлари) - интерфаол таркиб маълумотлар базаси (Olimpia - www.olympedia.org), Википедия, шунингдек, Мултитран Интернет лугати каби фойдаланувчилар томонидан янгиланиб турилади.

Ҳозирги кунда олимпия таълими нафақат мактабда, балки дарсдан ташқари вақтда ҳам олиб борилиши йўлга қўйилган.

Мактабдан ташқари олимпия таълими шакллари:

“Олимпизм билимдони” мусобақалари;

олимпия рамзлари, филмлар ва слайдлар тайёрлаш;

спорт ва Олимпия мавзуларидаги театрлаштирилган томошалар, “Олимпия КВН”;

стендлар, фотосуратлар ва ҳатто “Олимпия заллари” ни безатиш;

ўқиш, спорт ва ижтимоий фаолиятни муваффақиятли олиб бораётган талабалар учун фахрий деворий газеталарни (китобларни) ташкил этиш;

таниқли спортчилар, мураббийлар, маданият арбоблари иштирокида викториналар, суҳбатлар, маърузалар, семинарлар, мунозаралар, конференциялар, олимпия мавзуларига бағишланган давра суҳбатлари ва ҳ.к.;

Спортга бағишланган слайдлар, китоблар, филмлар ва видеоларҳаларни кўриш ва муҳокама қилиш, олимпия ва паралимпия ўйинлари тарихи, замонавий

олимпия ва паралимпия ўйинлари, спортчиларнинг машғулотлари ва мусобақалари, уларнинг жасорати, иродаси, ватанпарварлиги, қизгин спорт мусобақаларида ахлоқий хатти-ҳаракатлар, ҳиссий тажриба – ўйинларда қатнашувчиларнинг ўзаро муносабатлари, инсон танасининг ҳаракат қонунлари, санъат ва ҳ.к.;

спорт ва олимпия мавзуларидаги муסיқий ёзувларни тинглаш ва кўриш;

олимпия ҳаракати муаммолари билан қизиққан мактаб ўқувчилари, талабалар ва бошқа мамлакатлар спортчилари билан ёзишмалар ташкил этиш;

таниқли спортчилар, олимпия ўйинлари иштирокчилари ва терма жамоалар мураббийлари билан учрашувлар;

спорт ва олимпия мавзуларидаги расмлар, фотосуратлар ва иншолар танловлари кенг қўлланилади.

Кўплаб мамлакатларда Олимпия клублари ва музейлари (мактаб, университет, шаҳар ва бошқалар) [15], шунингдек болалар ва ўсмирлар олимпия лагери олимпия таълими бўйича иш олиб боради. Уларнинг фаолият дастурига олимпия мавзулари бўйича мунозаралар, олимпиячилар билан учрашувлар ва бошқалар киритилган [1, 6].

Олимпия ахборот, маънавий-маърифий тадбирларнинг аҳамиятини инобатга олган ҳолда, кўплаб мамлакатлар ушбу педагогик фаолият дастурларини ишлаб чиқдилар ва амалга оширдилар. Қоидага кўра, улар олимпия ўйинлари билан бевосита боғлиқдир.

Канадада, XXI Олимпиада ўйинлари муносабати билан, Квебек Таълим вазирлиги 1974-1976 йилларга мўлжалланган “Мактабларда олимпизмни тарғиб қилиш” номли дастур ишлаб чиқди [8].

Австралияда 2000 йилги Сидней олимпия ўйинлари муносабати билан болалар ва ўсмирлар учун олимпия таълим дастурлари ишлаб чиқилган: “Дўстлик тармоқлари”; “Олимпия материалларининг тўпламлари”; “Пер де Кубертен мукофотлари”; Олимпия ҳафталиги; “Олимпия руҳига кириш” [5].

Д.Биндер бошчилигидаги канадалик мутахассислар талабалар учун “Сиз ва олимпия ўйинлари” номли олимпия таълим дастурининг халқаро лойиҳасини ишлаб чиқдилар.

Ушбу дастур вазифаларини ҳал қилиш суҳбатлар шаклида ахборот-тушунтириш ишларини олиб боришни ўз ичига олади, дастур давомида фильм ва видео материаллар ишлатилди. Бундай ишларни бажариш учун ўқитувчиларга услубий материаллар тайёрланди. Дастурни амалга оширилиши, унинг муаллифлари фикрига кўра ўқувчиларнинг олимпия таълими ҳақидаги билимлари даражасини оширади, ўқувчилар қуйидаги маълумотларга эга бўлишади: қадимий ва замонавий олимпия ўйинларининг тарихи ва анъаналари тўғрисида; олимпия ўйинларининг рамзлари ва маросимлари; олимпия спорт турлари; машҳур олимпия спортчилари; олимпия ўйинларининг якуний натижалари; ўз мамлакати олимпия спортининг тарихи ва қаҳрамонлари” [2, 3, 4].

Кенг қамровли олимпия таълим дастурлари

Баъзи мамлакатларда олимпия таълимининг яхлит тизимлари ишлаб чиқилган бўлиб, уларда ушбу таълим фаолиятини ташкил этиш йўналишлари,

шакллари ва усуллари тўпламини ўз ичига олган олимпия маълумотлари, таълими ва маънавий-маърифий фаолиятнинг яхлит тизими мавжуд [7].

Бу борада Россия тажрибаси алоҳида эътиборга лойиқдир. Россия олимпия таълими тизимининг бошланғич нуктаси бу педагогик фаолиятнинг назарий асосларини ишлаб чиқишдир.

Ушбу иш бўйича дастлаб 1984 йилда В.И.Столяровнинг ташаббуси ва раҳбарлиги остида “Олимпизм гоёлари ва қадриятларидан фойдаланиш орқали болалар ва ёшларни тарбиялаш” комплекс дастури ишлаб чиқилди.

1972 йилдан 1991 йилгача Жисмоний маданият ва спортнинг фалсафий ва социологик муаммолари бўйича Болгария, Венгрия, Шарқий Германия, Полша, СССР, Чехословакиядан келган халқаро олимлар гуруҳига раҳбарлик қилган ва ушбу гуруҳнинг илмий тадқиқотлар режасига мувофиқ “Болалар ва ўсмирларнинг спорт-инсонпарварлик ва олимпия таълими: ҳолати ва фаоллаштириш усуллари” мавзусидаги халқаро социологик тадқиқотлар дастурини ишлаб чиққан.

Ушбу дастурларни амалга оширишдан мақсад болалар ва ўсмирларнинг спорт-инсонпарварлик ва олимпия таълими ҳолати ва такомиллаштириш усуллари ўрганиш, далилларга асосланган аниқ маълумотларни олиш эди.

Натижада болалар ва ёшларни тарбиялашда инсонпарварлик (шу жумладан олимпия) қадриятларининг аҳамияти, ёш авлоднинг спорт, инсонпарварлик ва олимпия таълими бўйича ишлаш зарурати асосланди, ушбу педагогик фаолиятнинг умумий тушунчаси ишлаб чиқилди, унинг мақсадлари, вазифалари, усуллари ва бошқалар аниқланди; бир қатор мамлакатларда ўқувчилар, талабалар, ёш спортчилар учун олимпия таълимининг ҳолати ва самарадорлиги тўғрисида социологик маълумотлар олинди; талабалар ва ёш спортчиларнинг олимпия таълими тизимини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари ва усуллари асослаб берди; ўсмирлар спорт мактаблари ўқувчилари, ёш футболчилар, мактаб ўқувчилари ва талабалар учун биринчи олимпия таълими дастурлари ишлаб чиқилди [18; 19, 23, 24, 11, 22].

80-йилларнинг охирида Россияда болалар ва ўсмирларнинг олимпия таълими тизимини давлат даражасида шакллантиришга уриниш бошланди [22].

Кейинчалик Россия мактабларида олимпия таълими жорий этилишини услубий, кадрлар ва ахборот билан таъминлаш бўйича кенг қўламли чоратadbирлар амалга оширила бошланди [22, 18,19, 23, 24].

Ушбу тизим биринчи навбатда ўқув муассасаларида, мактабларда олимпия таълимини ташкил этишни таъминлади. Мактаб ўқувчилари билан турли хил олимпия ахборотлари, тушунтириш ишлари олиб борилиши кўзда тутилган: маърузалар, суҳбатлар, олимпия мавзуларидаги мақолалар, китоблар, филмлар ва видеоларни муҳокама қилиш, олимпия хартиясини талабалар томонидан мустақил ўрганиш, олимпия таълими бўйича ўқув қўлланмалар, олимпия ўйинлари тўғрисида CD-ROM маълумотлари ва бошқалар.

Бошланғич мактаб ўқувчилари, олимпия захиралари мактаблари ўқувчилари, ўрта мактаблар ва университет талабалари учун олимпия таълими дастурлари ишлаб чиқилган.

Олимпия таълими тизими аҳолининг деярли барча ижтимоий-демографик гуруҳларини қамраб олишга мўлжалланган. Аммо асосий урғу, албатта, мактаб ўқувчиларига қаратилган. Мақсадларни белгилашда, олимпия таълимнинг асосий қоидаларига катта аҳамият берилган. Шу муносабат билан, олимпия таълими мактаб ўқувчиларида уларнинг спорт ва олимпизмга бўлган муносабатини белгилайдиган, олимпия шахсияти маданиятини шакллантиришга йўналтирилганлиги уларнинг асосий йўналишлари ҳисобланади [25].

Худди шу каби ҳаракатлар мамлакатимизда ҳам олиб борилиб, 2017-2018 йилларда Республика давлат илмий техник дастурлари доирасида “Ўқувчи ёшлар учун олимпия таълимнинг самарали тизимини яратиш” мавзусидаги инновацион лойиҳа Тошкент, Самарқанд ва Наманган вилоятларида амалга оширилди. Хусусан Наманган вилоятида лойиҳани амалга ошириш жараёнида Болалар-ўсмирлар спорт мактаблари (БЎСМ) ўқувчи-спортчилари ҳамда Наманган давлат университети жисмоний маданият йўналиши бакалавриат ва магистратура талабалари учун учун олимпия таълими мавзулари бўйича ўқув-услубий мажмуалар ва дарсдан ташқари машғулотлар дастурлари ишлаб чиқилиб, амалиётга жорий этилди [17].

Хулоса ўрнида шуни айтиш керакки олимпия таълимини ташкил этишда унинг узлуксизлигини таъминлашга катта аҳамият бериш зарур. Олимпия таълими ўқув дастурлари мамлакатдаги барча таълим турларида узлуксиз бўлиши, яъни ҳар бир кейинги дастур аввалгисига асосланган бўлиши лозим.

Ўқувчи ёшларни ривожланишининг ёш даврларининг ўзига хос хусусиятларига мувофиқ узлуксиз олимпия таълимини амалга оширишнинг ҳар бир босқичида маълум билим ва кўникмаларни ривожлантиришни таъминлайдиган тегишли мақсадлар, вазифалар белгиланади, шакл ва усуллар қўлланилади.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати

1. Adams Carly. Alternative Models for Educating Youth through Sport: An Historical Examination of the Olympic Youth Camp, 1912-2004 // Karl Lennartz/Stephan Wassong/Thomas Zawadzki (Eds.). New Aspects of Sport History. The Olympic Lectures. – Academia Verlag, 2007. – P.25-30.
2. Binder D. Teaching the Olympic Values: From Theory to Practice: A Presentation to the 2007 International Forum on Beijing Olympic Education “Olympics: Education and the All-Around development of People”. Beijing November 24–25, 2007.
3. Binder Deanna. Be a Champion in Life! A Book of Activities for Young People Based on the Joy of Participation and on the Important Messages of the Olympic Idea: An International Teacher`s Resource Book For Schools. – Athens, Greece, 2000.
4. Binder Deanna. Teaching Fair Play in schools. A model for successful pedagogy: A Paper Presented to the 1st Joint Int. Session for Responsible of Higher Institutes of Physical Education. International Olympic Academy, 24-31 July 1993. – 35 p.
5. Brownlee Helen. Olympic Educational Programs and Activities for Schools: Paper presented at the 4th Joint International Session for Directors of NOAs, Members and Staff of NOCs and IFs, 7 – 14 May, Ancient Olympia, Greece, 1998. – 12 p.
6. Karadjov Stoyan. Olympism and Democracy Through the Forms of the Free School // Report of the 33rd Session of the IOA. – Ancient Olympia, IOC, 1994. – P. 182-183.

7. Landry F. Education on Olympism and the school curriculum: principles, techniques and applicating based on the experience of the Montreal Olympic Games: Paper presented at the 6th Int. Sessions for educationists IOA, 1984.–19 p.
8. Landry Fernand. The Games of the XXIst Olympiad and the Promotion of Olympism in Quebec Schools // Report of the International Sessions for educationists 1973–1977–1979, Ancient Olympia. – НОС, Athens, 1980. – P. 287-298.
9. Rosandich T.J. The importance of new forms of technology in the dissemination of humanistic ideas // 11th International session for directors of National Olympic academies, 11–18 May 2011. – International Olympic Academy, 2012. – P. 41-57.
10. Samaranch Juan Antonio. Olympism in the Various Sectors of Society // Report of the 18th Session of the IOA. – Athens, 1979. – P. 42-48.
11. Stolyarov V., Rodichenko V. Russia: our model and system of Olympic education // Olympic education: an international review / edited by Roland Naul, Deanna L. Binder, Antonín Rychtecký and Ian Culpan. – Abingdon, Oxon; New York, NY: Routledge is an imprint of the Taylor & Francis Group, 2017. – P. 238-251.
12. Антипова Елена. Мониторинг резервов творческого потенциала и двигательных способностей двукратных олимпийских чемпионов Людмилы и Олега Протопоповых // II Международный форум «Молодежь – Наука – Олимпизм». 15–18 июня 2002 г., г. Москва. XI Конференция «Олимпийское движение и социальные процессы»: Материалы. – М.: Советский спорт, 2002. – С. 19–23.
13. Баландин В.А. Методология обновления процесса физического воспитания в начальной школе. – Краснодар: КубГАФК, 2001. – 177 с.
14. Баюров В.И. Информационные технологии в системе олимпийского образования студенческой молодежи: Автореф. ... дис. канд. пед. наук.– М., 2004. – 23 с.
15. Вакер Кристиан. Роль Олимпийских музеев в культуре и образовании // Наука в олимпийском спорте. – 2013. № 2. – С. 26–30.
16. Горбатов О.В., Яцынин А.И. Формирование олимпийских знаний у будущих специалистов в области физической культуры на основе инфокоммуникационных технологий // Теория и практика физ. культуры. – 2007. №12. – С. 30–32.
17. И-2017-1-14/3 - “Ўқувчи ёшлар учун олимпия таълимининг самарали тизимини яратиш” мавзусидаги инновацион лойиҳа якуний хисоботи. 2018 йил.
18. Контанистов А.Т. Российская система олимпийского образования: государственно–общественная модель // Олимпийский бюллетень. – 2013. № 14. – С. 334–338.
19. Контанистов А.Т. Формирование организационно-педагогических основ олимпийского образования в России: Автореф. дис. ... канд. пед. наук. – М., 2001. – 22 с.
20. Круглик И.И. Дистанционная педагогическая технология в сфере олимпийского образования студентов: Автореф. ... дис. канд. пед. наук. – СПб, 2016. – 24 с.
21. Методические рекомендации для классных руководителей по проведению олимпийского урока «Ценности Олимпийского и Паралимпийского движения». – АНО «Оргкомитет «Сочи 2014» Департамент образования. Москва-Сочи, 2010. – 40 с. www.Sochi2014.com

22. Госкомспорта РСФСР было принято подготовленное В.С.Родиченко и В.И.Столяровым и постановление от 31 июля 1989 г. № 73 «О мерах по усилению воспитательной работы со спортсменами и использованию в этих целях идеалов и ценностей олимпизма».
23. Родиченко В.С. Олимпийская идея для России (повторение пройденного). – М.: Сов. спорт, 2004. – 248 с.
24. Родиченко В.С. Олимпийское образование в новой России.–М.: Физкультура и спорт, 2005.– 48 с.
25. Столяров В.И., Скирда Н.В. Основные ориентиры олимпийского образования школьников // Теория, проекты и технологии интеграции спорта с искусством: материалы международной научной конференции, посвящённой 20-летию разработанного в ГЦОЛИФК проекта «СПАРТ» (14–15 апреля 2011 г.) / Под общ. ред., проф. В.И. Столярова. – М.: РГУФКСМиТ, 2012. – С. 278–285.
26. Столяров, В.И. Современный олимпизм и олимпийская педагогика: достижения, проблемы, перспективы / В.И. Столяров. – М.: ПЛАНЕТА, 2018. – 528 с.: ил.

ON THE QUESTIONS OF IMPROVING THE PROFESSIONAL SKILLS OF THE TEACHER

Rakhmatova Odina

Fergana Polytechnic Institute

Lecturer of the Department of "Uzbek Language and Literature"

Abstract: *The article is devoted to the issues of improving the professional skills of a teacher of a higher educational institution. The problems of the formation of professional skills of young teachers are given. The author gives recommendations within the framework of the problem under study.*

Key words: *teacher's professionalism, pedagogical competence, professional competence, pedagogical skill, pedagogical experience, pedagogical skill, teacher's intuition.*

O'QITUVCHINING KASBIY MAHORATINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI

Raxmatova Odina Kadirjanovna

Farg'ona politexnika instituti

"O'zbek tili va adabiyoti" kafedrasi o'qituvchisi

Annotatsiya: *Maqola oliy o'quv yurti o'qituvchisining kasbiy mahoratini oshirish masalalariga bag'ishlangan. Yosh o'qituvchilarning kasbiy mahoratini shakllantirish muammolari keltirilgan. Muallif o'rganilayotgan muammo doirasida tavsiyalar bergan.*

Tayanch so'zlar: *o'qituvchining kasbiy mahorati, pedagogik kompetensiya, kasbiy kompetensiyasi, pedagogik mahorat, pedagogik tajriba, o'qituvchining intuitivligi.*

46	Қалбимизга яқин одамлар Тўйчиев А.Х.	268
47	Ўзбек тилшунослиги атамалари тарихидан Бобомуродова Ш.Э.	272
48	Таржимашуносликда экзотизм тушунчаси ва унинг тавсифи ҳақида Дехқонов И.	277
	13.00.00	
	ПЕДАГОГИКА ФАНЛАРИ ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ НАУКИ PEDAGOGICAL SCIENCES	
49	Олимпия таълими дастурларининг мазмуни Мамажонов Д.А, Тураев В.Б.	282
50	On the questions of improving the professional skills of the teacher Rakhmatova O.	290
51	Formation of professional competence of biology students in english classroom Yuldasheva M. B.	294
52	Илғор хорижий давлатлар олий таълим муассасаларида корпоратив бошқарувнинг ташкилий-педагогик хусусиятлари Абдурасулов А.А.	298
53	Бўлажак муҳандисларнинг илмий-тадқиқот компетентлигини шакллантириш жараёнини моделлаштириш Ахмедов А.Б.	303
54	Ал Хоразмийнинг меросни тақсимлаш ҳақидаги қарашлари ва унинг ++builder алгоритмик тилидаги дастури Арипов М.М.,Орипова У.	308
55	Мактабгача таълим ташкилоти тарбиячиларининг касбий маҳоратини ошириш йўллари Бердалиева Г.А.	315
56	Ажиниёз шоир ижодида фалсафа ва дунёқараш Таспанова Ж.К.	320
57	Некоторые аспекты в подготовке детей дошкольного возраста к программированию Икромова М.Н.	326
58	Бўлажак дастурчиларни касбий фаолиятга тайёрлашда дастурий воситалар имкониятларидан фойдаланиш методикаси Тўраев М.Ф.	332
59	Maple tizimi yordamida tekislikda vektorlarni qo'shishning animatsiya usulidan foydalanib talabalarning matematik kompetentligini rivojlantirish orqali o'qitishning sifat va samaradorligini oshirish Mirzakarimov E. M, Fayzullayev J. I.	337
60	Ўзбекистон-япония таълим тизими ривожланиш истиқболлари Хошимов Ф.Ф. Эгамбердиева Р. Файзуллаева М.Ф.	343